

KATALIN KISS

Nygammal testmetod kan rädda njurfunktion hos sjuka på sikt

Kan dagens sätt att mäta njurfunktion ersättas med en markörs substans som passar alla patienter, saknar biverkningar, är billig och kan användas redan i primärvården?

Det ska Katalin Kiss undersöka i fjärde delen av en studie med syftet att hitta en ny markörs substans för bedömning av patienters njurfunktion.

Att ha koll på den exakta njurfunktionen är viktigt vid vanliga sjukdomar som ofta leder till njursvikt. Hos kritiskt sjuka patienter med akut njursvikt bör njurfunktionen mätas regelbundet och noggrant, vilket idag inte är rutin.

För att bedöma den exakta njurfunktion måste man känna till den glomerulära filtrationshastighet (GFR) som visar hur mycket plasma-volym som varje minut befrias från slutprodukten eller en viss substans. Mätningen görs med kontrastmedlet iohexol, men det kan inte användas för allergiker, gravida eller den som har nyligen fått kontrastmedel inför röntgen. Mätningen är resurskrävande, dyr och har begränsad kapacitet.

I klinisk praktik tas vanligtvis kreatininprover. ”De visar om njurarna börjar bli dåliga när halva njurfunktionen redan är borta. Det går för långsamt. Dessutom kan det visa upp till 40% felaktigt värde”, säger Katalin som är narkosläkare på Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg.

Hon kommer ursprungligen från Ungern där professor Georg Molnar var hennes mentor i konsten att mäta njurfunktion med mannitol, en sockeralkohol som finns naturligt i bl.a. alger, svampar och selleri.

”Det är en gammal men bortglömd metod eftersom det förr var mycket komplicerat att mäta mannitol-koncentrationen i blodet. Mannitol kan sannolikt användas som markörs substans för att bestämma glomerulär filtrationshastighet lika väl som dagens standardmarkör kontrastmedel”, säger Katalin.

Slutfasen i hennes avhandlingsarbete är att jämföra mannitol-clearance med iohexol-clearance hos patienter med kronisk njursvikt. Katalin är optimistisk kring att man med en enklare mätning kan upptäcka njurfel tidigare och ändra terapi, justera medicinering och förebygga allvarlig njursvikt.

”För den enskilde patienten innebär det en ökad livskvalitet, och för vården är det en billigare och enklare process som kan användas oftare.”

Anders Westgårdh

Katalin
Kiss

Namn: Katalin Kiss

Familj: Singel, två vuxna barn

Det bästa med ditt jobb: Som narkosläkare har man dagliga utmaningar att stabilisera vitala funktioner hos kritiskt sjuka patienter. Det är stor motivation att undervisa studenter och unga kollegor för att de ska kunna ta över stafettpinnen.

När du inte arbetar: Håller kontakt med familjen och umgås med vänner. Yoga och dans hjälper att koppla bort stress och hålla mig i balans.

Forskningsprojektet kortfattat

Ny specifik njurfunktionstest vid njursvikt

kan rädda njurfunktion hos sjuka på sikt.

